

LIITE A: OHJEET YMPÄRISTÖSUUNNITELMIEN LAATIMISEEN [KRITTEERI 9]

Blue Flag -ohjelmaan osallistuvat käyntisatamat ovat kooltaan ja kapasiteetiltaan erilaisia. Kriteerin 9 noudattaminen voidaan näin ollen osoittaa joko a) Ympäristölokikirjassa suunnitelmien ja tulosten raportoinnilla tai b) asianmukaisen ympäristöjärjestelmän avulla.

a) Ympäristölokikirja

Ympäristölokikirjassa nimetään Blue Flag -käyntisataman ympäristötavoitteet. Sataman johto voi asettaa sataman tärkeimmät tavoitteet, mutta suunnitelman ei tarvitse rajoittua pelkästään niihin. Suosittelemme, että tavoitteista keskustellaan kansallisen Blue Flag -ohjelmajohtajan kanssa. Olennaista on jatkuva parantaminen, jonka vuoksi uusia ja haastavampia tavoitteita tulee asettaa joka vuosi.

Tulevan kauden hakemuksessa tulee antaa tietoa tavoitteista, jotka käyntisatama aikoo saavuttaa. Samalla sataman tulisi myös raportoida edellisellä kaudella saavutetuista tavoitteista liittämällä hakemukseen ajantasainen ympäristöpäiväkirja. Käyntisatama voi muuttaa tavoitetta kauden aikana, mutta siihen pitää olla hyvä syy, joka tulee merkitä ympäristölokikirjaan. Suosittelemme myös, että käyntisatama ottaa yhteyttä kansalliseen ohjelmajohtajaan ennen tavoitteen muuttamista. Poikkeustapauksissa, jos satama ei ole saavuttanut tavoitettaan ja antaa kohtuullisen selityksen tälle, kansallinen tuomaristo voi päättää erivapaudesta. Käyntisataman ei edellytetä täyttävän tavoitteita Blue Flag -kauden aikana; pikemminkin on suositeltavaa tehdä parannuksia ennen kautta.

Alla joitain FEE:n suosituksia sopiviksi tavoitteiksi:

TAVOITE	KUVAUS	LISÄTIETOJA
1	Sähkö	
1a	Vaihda energiaa paljon kuluttavat lamput	Ota käyttöön energiansäästölamput
1b	Valaistuksen hallinta käyntisatamassa	Aseta automaattiset valokytkimet paikoilleen.
1c	Vanhojen laitteiden vaihtaminen energiatehokkaisiin	Jääkaappi, pakastin, pesukone jne.
1d	Aurinkolämpökeräimen asentaminen	Käyttöveden lämmitys
1e	Laiturin sähkövirran rajaus 4 ampeeriin	Vierailijat eivät voi käyttää sähkölämmittämiä
1f	Yleinen sataman sähköeristysten kartoitus	
2	Vesi	

2a	Vettä säästävien laitteiden asennus, kuten suihkupäät, vakiopaineventtiili	
2b	Vettä säästävien hanojen asennus	
2c	WC:n, suihkujen, hanojen jne. vaihto	Käymälät, joissa käytetään vähemmän huuhteluvettä, ja/tai wc:t, joissa on kaksoishuuhtelu (3 / 6 litraa)
2d	LVI-järjestelmän tarkastus	Jäteputket, vesiputket jne.
2E	Painonapilla toimivat hanat ja suihkut	
2f	Tietoa veden säästötoimienpiteistä	
2g	Käymäläjätteen vastaanottolaitteiston asennus	

3	Ympäristöystävällisten tuotteiden käyttö	
3a	Ympäristöystävälliset maalit jne.	
3b	Ympäristöystävällisten pesuaineiden käyttöönotto	

4	Jäte	
4a	"Kierrätyspussien" tarjoaminen	Veneenomistajille, jotka tekevät lyhyitä matkoja ja palaavat käyntisatamaan, käyntisatama voi tarjota jätesäkkejä jätteiden keräämiseksi merellä ollessaan.
4b	Roskien keräys hoito ja minimointi	Orgaanisen (kompostoitavan) , epäorgaanisen ja vaarallisen jätteen erottaminen toisistaan. Lajitteluastioiden lisääminen kotitalousjätteen lajittelua varten.
4c	Kompostin perustaminen	

Ympäristölokikirja voi näyttää tältä:

Blue Flagin käyntisataman ympäristölokikirja

Käyntisataman nimi:	XXXXXX
Vastuuhenkilön nimi:	xxx xxx
Vuosi:	202X

Aktiviteetti	Päivämäärä	Tavoite	Kuvaus	Vastuuhenkilöt	Dokumentaatio
Tavoite x	15-01-24	1a	Siirtyminen energiaa säästäviin lampuihin kaikkialla	xx xxx	

			käyntisatama ssa.		
Tavoite xx	15-01-24	2a	Vaihto vettä säästäviin suihkunpäih n.	xx xxx	
Toiminta x	15-05-24	1a	Toimiston, wc: n ja klubin lamput vaihdettiin. Ulkona olevat lamput vaihdetaan kauden aikana.	xx	Kopio laskuista / valokuva.
Toiminta xx	30-05-24	2a	Suihkunpäät vaihdettiin, ja samalla vaihdettiin vettä säästäviin hanoihin (2b).	xx	Kopio laskuista / valokuva.
Toiminta xxx	25-06-24	1a	Ulkona olevat lamput vaihdettiin.	xx	Kopio laskuista / valokuva.

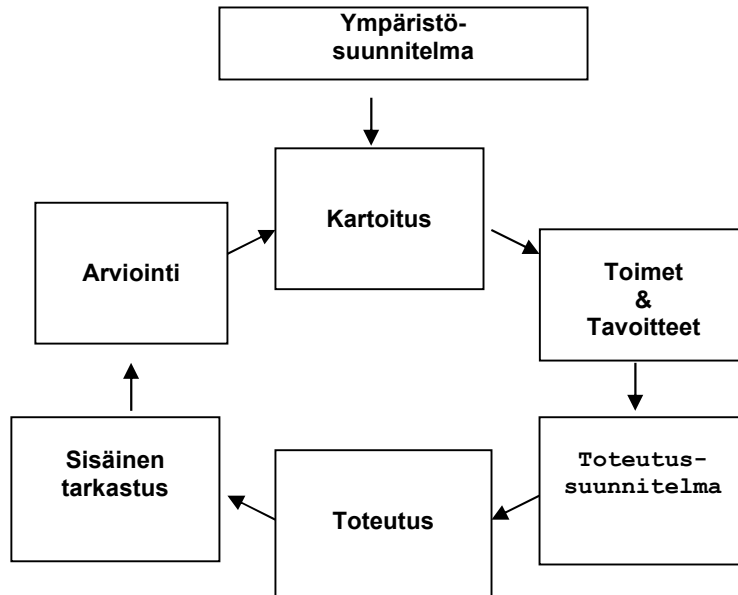
Saavutetut tavoitteet	01-12-23	1a 2a	Tehty Tehty		
----------------------------------	----------	----------	----------------	--	--

Lisähuomautuksia
Odotamme, että vedenkulutuksessa saavutetaan säästöjä vuonna 2024.

b) Ympäristöjärjestelmä

Jos satama päättää varmistaa vaatimustenmukaisuuden ympäristöjärjestelmän avulla, se voidaan joko sertifioida virallisten järjestelmien (ISO 14001 tai EMAS-sertifiointijärjestelmä) avulla tai satama voi valita rinnakkaisen ympäristöjärjestelmän tässä kuvatulla tavalla. On aina suositeltavaa ottaa yhteyttä kansalliseen Blue Flag -ohjelmajohtajaan saadaksesi lisätietoja ympäristöjärjestelmästä.

Ympäristöjärjestelmä on prosessi, joka voidaan toistaa. Prosessi näyttää seuraavalta:

Ympäristösuunnitelmassa käsitellään sitä, miten satama voi vähentää toiminnastaan aiheutuvaa ympäristökuormitusta. Lisäksi sen tulisi innostaa käyttäjiä ja muita sidosryhmiä aktiivisesti ympäristönsuojeluun. Sataman on itse asettava tavoitteet ja tehtävät tärkeysjärjestykseen. On kuitenkin joitakin suositeltuja teemoja (veden / energian kulutus, jätteen määrä, terveys- ja turvallisuuskysymykset sekä ympäristöystävällisten tuotteiden käyttö), joihin tulisi ottaa kantaa.

Alkutilanteen kartoitus on tärkeä lähtökohta ympäristötyön jatkosuunnittelulle ja -arvioinnille. Sitä varten tulee selvittää sataman todellinen ympäristökuormitus. Lisäksi voi olla hyödyllistä erottaa sataman oma ja satamassa vierailevien veneiden aiheuttama ympäristökuorma.

Ympäristökuormitusta arvioitaessa on tärkeää olla järjestelmällinen ja avoin, jotta aiempien vuosien saavutukset voidaan helposti tunnistaa. Sataman ympäristötekijöiden määrä on rajallinen ja useimmat käyttäjät osaavat tunnistaa ne. Yleiskatsauksen laatimisessa voidaan käyttää seuraavia vaiheita:

- Laadi yleiskatsaus käyntisatamasta ja sen lähiympäristöstä, ja kuvittele näkymätön raja sataman ympärille.
- Yritä määrittää ympäristökuormitus (energia, vesi, materiaalit, jätteet jne.), jotka saapuvat sataman alueelle.
- Tee sataman alueella kartoitus, jossa kirjaat ylös kaikki havaitut ympäristötekijät (Mitä ympäristökuormitustekijöitä esiintyy? Missä vaikutuksia voidaan havaita? Mikä on niiden aiheuttaja?).

Hyvin dokumentoidulla alkukartoituksella saadaan käsitys sataman ympäristöolosuhteista. On tärkeää tunnistaa merkittävimmät ympäristökuormitusta aiheuttavat tekijät ja määrittää niiden

seurannalle kohtuullinen tarkkuusaste. Sataman arvioinnissa voi olla hyvä käyttää ennalta määriteltyjä järjestelmiä sen varmistamiseksi, että kaikki asiaankuuluvat kysymykset otetaan huomioon, että niiden seuranta on järjestelmällistä ja että vuosien varrella tapahtuneet muutokset ja parannukset huomioidaan. Voi olla hyödyllistä, että käytössä on kaksi erillistä järjestelmää, yksi itse satamalle (käyntisataman perustoiminta) ja yksi käyttäjille (veneilijät).

Kun hoitosuunnitelma laaditaan ensimmäistä kertaa, siihen tulisi mahdollisuuksien mukaan sisällyttää myös viime vuosien tärkeimmät ympäristöparannukset (energiansäästö- tai vedensäästöjärjestelyt jne.). Näitä parannuksia koskevat tiedot voivat antaa viitteitä uusista parannuskohteista.

Tavoitteet: Kun ympäristökuormitusta koskevat tiedot on saatu selville, on aika pohtia niihin liittyviä toimia ja määrittää kuhunkin liittyvät tavoitteet. Toisin sanoen on tehtävä päätöksiä siitä, pyritäänkö havaittuja olosuhteita muuttamaan. Tämän jälkeen on päätettävä tavoitteet, esim. hyväksyttävien päästöjen raja, jätteenkäsittelyn taso, energiankulutus jne. Tavoitteista päätettäessä on tärkeää ottaa huomioon sataman yleinen ympäristösuunnitelma.

Hoitosuunnitelma: Kun ympäristösuunnitelma ja tavoitteet on määritelty, on aika päättää tulevan vuoden käsiteltävistä teemoista (joilla on selkeät painopisteet). On tehtävä priorisointia ja päätettävä, mitä tehdään. Prosessissa on otettava huomioon merkittävyys, vaikuttavuus ja ympäristökuormituksen suuruus. Priorisoinnissa tulee kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Vaikutus (Mikä on vaikutus, joka päätetyillä toimenpiteillä voidaan odottaa?)
- Talous (Mitä se maksaa? Mitä säästöjä voidaan odottaa? Onko olemassa ulkoisia tapoja rahoittaa toimia?)
- Ympäristötietoisuus (Mitä vaikutuksia toimilla on?)
- Työterveys (Onko toimista hyötyä työterveydelle?)

Kun on päätetty, mitä tehdään, on aika päättää, miten se tehdään ja mihin määräaikaan mennessä. Aikataulutetun tehtävälistan laatiminen voi olla hyödyllistä.

Suunnitelman toteuttaminen voi edellyttää vierailijoiden ja käyntisataman johdolta toimintatapojen muutosta ja uusien toimintaohjeiden laatimista. On tärkeää tiedottaa kaikille hoitosuunnitelmasta ja siitä, mitä kultakin taholta edellytetään.

Tarkastuskäynti on keino tarkistaa, ovatko suunnitelmat toteutuneet. Sisäisen tarkastuskäynnin olisi sen vuoksi huomioitava:

- Saavutetaanko asetetut tavoitteet
- Syntyvätkö odotetut vaikutukset
- Mahdollisten esiin nousseiden ristiriitojen syy ja laajuus
- Mahdolliset odottamattomat vaikutukset

Havainnot kirjoitetaan muistiin sisäisellä tarkastuskäynnillä.

Arviointi olisi julkaistava kerran vuodessa ympäristösuunnitelman välineenä, mutta myös parannusten edistämiseksi ulkoisesti. Arviointi voi sisältää seuraavat:

- Kuvaus tärkeimmistä ympäristökuormista
- Aiemmat ympäristöparannukset (ensimmäinen vuosi: aiemmin tehdyt aloitteet, toinen vuosi: hoitosuunnitelman seuranta)

- Ympäristöpolitiikka ja -tavoitteet
- Ympäristönhoitosuunnitelma

Prosessin jatkaminen: Kun prosessi on käyty läpi ensimmäisenä vuonna, sen vaikutuksia voidaan arvioida ja prosessi käynnistää uudelleen edellisvuotta korkeimmilla tavoitteilla. Tärkeimmät ympäristökuormitustekijät määritetään jälleen. Hoitosuunnitelmaa tarkastellaan uudelleen ja havaittuja vaikutuksia verrataan odotettuihin vaikutuksiin. Myös yrityksen ympäristöpolitiikkaa tulee arvioida, jotta voidaan pohtia, tarvitaanko siihen muutoksia. Tämän jälkeen päätetään seuraavan vuoden tavoitteista ja hoitosuunnitelmasta. Niihin voi sisältyä asioita, joita ei saatu edellisenä vuonna ratkaistua.